

בית נחמן

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בשעה 22:00

בית הכנסת "אהבת התורה - איש מצליח"
רחוב הרב עזריאל 43 ב"ב.

מוצאי שבת פרשת עקב, י"ט באב תשפ"ג

נושאי השיעור:

ניתן לשמוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או בליקו בית נחמן:
079-9270505

א. "חום הרב שבא באב שבר המוח". ב. עיה"ק צפת תכב"ץ. ג. נעילת נעליים חדשות בתשעה באב. ד. כמה כיכרות לחם לוקחים ללחם משנה?
ה. לצרף לחם קפוא ללחם משנה. ו. לצרף פת הבאה בכיסנין ללחם משנה. ז. איזה לחם בוצעים מהלחם משנה? ח. תקיעה של תשר"ת
לכתחילה 6 שניות. ט. מקור המנהג לתקוע בסליחות. י. טוב שהתוקע יתרגל בתקיעות. יא. "והסיר ה' ממך כל חול" - חובת שמירת הבריאות (וממה
צריכים להיזהר במיוחד חולי סכרת).

"חום הרב שבא באב שבר המוח"

א. שבוע טוב ומבורך. [חזק וברוך לר' כפיר פרטוש]. זה פיוט של ר' יצחק סונה. אומרים שבשירים שלו אפשר לרפא חולים... (אני לא קראתי את כל השיר, רק שמעתי מלה אחת או שתיים). שבועיים לא הייתי פה כי לא הרגשתי טוב, הייתי במעיני הישועה, ושחררתי בערב תשעה באב כמה שעות לפני התענית, וגם נשארתי עוד שבוע [בבית]. החום הגדול שהיה כאן [קשה מאד], עליו כתב האבן עזרא (ככה מייחסים לו): "חום הרב שבא באב שבר המוח". מה החידוש במלים האלה? שאם תכתוב את המלים האלה, תוכל לקרא אותם הפוך אותו דבר. לכן לא אומרים "החום הרב", כי אז אי אפשר לקרא אותה הפוך - "שבר מוחה"... אלא "חום הרב", ככה הוא כתב. אבל בט"ו באב - "תשש כוחה של חמה" (תענית דף ל"א ע"א), החום של השמש תשש, אפשר להסתדר אתו.

עיה"ק צפת תכב"ץ

ב. בצפת נוהגים לעשות 'כליזמרים' ולעשות שמחות, באים לשם תיירים, ומראים להם: זה בית הכנסת של האר"י, וזה בית הכנסת של מרן, וזה ביתו של יוסף די לה ריינא². פעם אחת הלכתי לשם, והיה המדריך שם שאמר שיש משפחת "טולידאנו" (משפחה מרוקאית). מה זה טולידאנו? כשיצאו בגירוש ספרד נשבעו לא לחזור יותר לטולידה.

1. זה אחד השיבושים של האשכנזים. העברית שלהם היא לא עברית, אומרים "פורים רב", "פורים תורה". מה זה "פורים רב"? רב פורים, אבל הם אומרים "פורים רב". "פורים תורה" זה תורה של פורים, אבל הם אומרים "פורים תורה". ככה גם "כליזמר" זה כמו רבים, כלי בחייריק זה יחיד, וכלי בצירי זה רבים. אבל "כליזמרים"? זהו זה "כליזמרים"?! אבל הם אומרים ככה, לא שואלים. ככה התרגלנו בהרבה דברים "פיים"...

2. וזה סיפור אמתי, מפחיד ונורא. היה אחד מקובל בשם 'יוסף די לה ריינא' שרצה להביא את הגאולה בכח. עשה תעניות הוא ותלמידיו, הזכיר שמות, ובאו אליו המלאכים ואמרו לו: תיזהר, אל תיכנס לויכוח הזה, זה דבר קשה מאד. אמר להם: לא, אני עושה למען ה'. התחיל לבכות. אמרו לו: טוב, תעשה, וה' יעזור לך. בסופו של דבר תפס את הס"מ ואת אשתו - ליליית, תפס אותם כמו כלבים. קשר אותם והם היו עומדים להכנע, כלומר ילכו וירימו ידיים ויבוא המשיח. אבל הס"מ היה ערמומי, אמר לו: טוב, תן לי קצת אוכל. אמר לו: לא. (כי המלאכים הזהירו אותו מראש לא לתת לו כלום). אמר לו: תן לי שתייה. אמר לו: לא. אמר לו: תן לי להריח בשמים, איזה דבר, נתן לו. והנה מיד התיר הס"מ את כל החבלים, ואת כל השלשאות, והתנפל עליו, והרג את תלמידיו, נורא ואיום. מי שיקרא את הסיפור הזה יזדעזע. וכנראה הסיפור הזה אמתי. גם הרב האר"י אומר שזה מעשה אמתי. וגם ידוע בצפת הבית שבו היה יוסף די לה ריינא.

(טולידה זו עז ברספרד, ושם חי האבן עזרא). וזה טולידאנו - טולידאנו - לא. לא נחזור אליה יותר³. וזה המדריך שדיבר אתנו אמר אני קוראים לי "אמריקנו" - כי באתי מאמריקה, אז 'אמריקה נו' - אני לא חוזר יותר לאמריקה... "חזק וברוך", אני חושב שהוא חזר... אבל ככה הוא אמר. אז הוא סיפר לנו שזה מקום פלוני וזה מקום פלוני. ובית הכנסת של רבנו האר"י אף אחד לא היה יכול להיכנס לשם, היה מסוכן, עד שבא הבבא סאלי עליו השלום ואמר "אני מבטל את הסכנה", וישב שם. הגבאי אמר לו: על אחריותך, אם חס וחלילה יקרה לך משהו אנחנו לא אחראים. אמר לו: בסדר, על אחריותי, על הכתפיים שלי. אחרי שהוא התפלל שם ועשה מה שעשה, אמר: עכשיו כולם יכולים לבוא להיכנס. ויש שמה גם ספר תורה של רבי יצחק אבוהב, מה הדבר המיוחד שיש בו? אומרים ספר הזה הגיע דרך נס מספרד לצפת⁴. יש

3. עד שיש שאלה ביביע אומר ("ח"י ח"י" ס"י ד) מצאצאי מגורשי ספרד שיש להם שבועה שלא לחזור יותר לספרד, ועכשיו מלך ספרד חזר בתשובה, אמר: אני מוכן לתקן מה שעשו אבותי ואבות אבותי, אני מוכן לקבל את היהודים, כי הם חכמים ופקחים. ועשה להם כבוד גדול. כשהרב עובדיה פעם הגיע הוא ואשתו למלך ספרד, היה חם בחדר, וראתה המלכה שהרבנית חם לה, קמה ופתחה את החלונות שיהיה לה אויר טוב. ואמר לו המלך: אני קורא כל יום שעה אחת בספר התנ"ך, כל ערב אני לומד דף (או שעה, לא זוכר) מספר התנ"ך. ואני מלא התפעלות מהחכמה של התנ"ך. איך שלמה המלך לא ביקש כבוד ולא מלכות, אלא ביקש חכמה. אמר לו: כן, זה דבר חשוב מאד, החכמה חשובה מאד. עשו להם כבוד גדול. והרב כתב על זה תשובה, אמר אין לנו שמועה ברורה שקבלו עליהם יוצאי ספרד לא לחזור יותר לספרד, זה רק סיפור, והוא לא כתוב בספרים של אותה תקופה, לכן יכולים לגור שם. מקסימום נעשה להם התרה, זה הכל. אבל היו אומרים "טולידאנו" זה "טולידאנו".

4. אם זה סיפור אמתי או לא, אני לא יודע. אבל כל היוד"ן שיש בו עשויים כדעת החזון איש, ההינו שיש להם עוקץ מצד שמאל. אבל העוקץ כל כך גדול עד שהיוד"ן נראית כמו ח'. מה זה? מה קרה כאן? אני בטוח שהרב הסופר - רבי יצחק אבוהב שהיה רבו של מרן ולפניו - לא עשה עוקץ. כי הסופרים באותה תקופה לא עשו את העוקץ. יש לנו ספרי תורה של בעל ספר גידולי תרומה - רבי עזריה פיג'ו שהרב חיד"א אומר (לדוד אמתי ס"י "ג אגות ג) שהכתב שלו יפה מאד ואפשר לסמוך עליו, וכן כל כתבי יד אחרים של רבי משה זבארו וכדו' אין בהם העוקץ הזה, אולי טיפה, אבל כמו זה כאן אין. כנראה משהו רצה לקיים דעת החזון איש, אז הוא עשה את כל היוד"ם עם עוקץ, אבל זה לא סתם עוקץ, אלא זה פס ארוך שהיוד"ן נראית כמו ח' קטנה. מה זה? אמרתי להם: צריך מישהו שיתקן את הכל, שיעבה את היוד"ן. שישאר טיפה עוקץ - אין הכי נמי. היה ויכוח גדול בדבר הזה. והיה את הרב של בר יוחאי - רבי מאיר סרגון שיחיה, שקיבל על עצמו לסדר את כל היוד"ים

דברי התורה בעלון יהיו לרפואת מרת **שולמית** ברכה טובה תחיל' בת הרבנית **אסתר** (חיה) **לויזה** ע"ה.

לע"נ אבי הישיבה הר"צ **רבי בנימין הכהן בן מברכה** זצ"ל.

עיצוב גרפי: ח'אלה 050-2738858

הרבה מה לראות בצפת⁵. מי שילך לשם ימצא הרבה דברים יפים. אלא שהיום במיוחד **שרבי רפאל כהן** שיהיה בריא לא כל כך מרגיש טוב, ממילא יכולים לבוא כל מיני אנשים שיעשו תערוכות במשחקים שלהם, אם יש תלמיד חכם שינהיג אותם בדרך טובה, זה טוב מאד.

אדם שלא קנה נעליים לתשעה באב

ג. לפני תשעה באב אמרתי שמי שלא הספיק לקנות נעליים של תשעה באב, יקנה אותם אפילו ערב תשעה באב, ויתן אותם לילדים לנעול אותם, ואחרי שינעלו אותם חצי שעה, כבר נעשו ישנים, ואפשר לנעול אותם בתשעה באב. וכתב לי חכם אחד⁶ שהוא מצא בכף החיים (סי' תקנ"א ס"ק צ"ו וע"ש) בשם פוסקים שאפשר ללבוש אותם אפילו בתשעה באב. כי זה לא בגד אמתי, זה נעלים של בד. ואמר לי: אולי אביך (אבא שלנו שהיה מקפיד בזה בחי"ל) חומר א בעלמא עשה. יכול להיות שזו חומרא, אבל גם יכול להיות שזה מן הדין. כי פעם היו לובשים נעלים מבד ממש, כמו גרבים, אז אין בזה כ"כ קפיידא. אבל היום נועלים נעליים של ספורט, הנעליים שלובשים אותם בתשעה באב הם טובות מאד, ויש כאלה שנסארים אתם כל השנה. אז ממילא איך אתה יכול לומר לו שינעל אותם בתשעה באב? אלא עדיף שילבשו אותם לפני כן, ואחר כך יהיה מותר לנעול אותם בתשעה באב.

כמה כיכרות לחם לוקחים ללחם משנה?

ד. בליל שבת יש הרבה דעות בבציעת הפת. **ההלכה היא שצריך לחם משנה - שני לחמים, גם בלילה וגם ביום וגם בסעודה שלישית**, שתי כיכרות לחם. **הרב האר"י מחמיר** ואומר (שער הכוונות דף ע"ב ע"א) **לקחת שנים עשר לחמים. ואבא ע"ה היה מקפיד על שנים עשר לחמים גם בסעודה שלישית**. כשהיינו בתנוס הייתה מאפיה אחת - מאפיית "סאהל" - שעושים בה כיכרות קטנות מאד בערב שבת (אביו של בעל המאפייה היה תלמיד של הרב שלמי תודה זצ"ל. כנראה בזמנו היו חכמים שאוהבים את הדבר הזה, עשו שתיים עשרה חלות גם בסעודה שלישית). אבל בימינו אין כמעט אנשים שדואגים לזה, אנחנו היינו קונים ביום ששי כיכרות קטנות מאד בשביל להביא כל פעם שתיים עשרה. וכשאבא היה בצרפת הכיר יהודי אחד (שמו שמעון משאש) והיה אומר לאשתו: "תכיני לי כיכרות קטנות". כי היה בשבת בבית מלון. איך יעשה? כיכרות גדולות? אז עשתה לו כיכרות קטנות כיכר כמו כזית או כביצה וזהו. וממילא היה אוכל מהם עד יום שלישי. אנחנו קשה לנו לעשות את זה. **יש דעה שעושים בליל שבת שתיים עשרה, וביום שבת בבוקר שמונה, ובסעודה שלישית ארבע, הולכים ויורדים, ובסעודה רביעית שתיים. סך הכל עשרים ושש ככרות כמנין שם הוי"ה**. הדעה הזו הובאה במחזיק

שלא יראו כמו ח"ת...

5. לפני כמה שנים היה מישוה באור תורה (אב תשמ"ז סי' קע"ד) שכתב שיר על אשדוד, שהרבה דברים נעשים בה על פי ההלכה, הנמל, ובתי הכנסת וכוללים. ועוד. עשה עליה שיר שיש בה כל מיני דברים יפים. קם חכם אחד מטבריה ואמר: אתם לא מתביישים? בחודש אב - חודש של חורבן הבית אתם כותבים שירים על אשדוד? מה אתם עושים!? אמרו לו: אדוני, בחודש אב יש יום אחד (ט' באב) שהוא לא בסדר. אבל לפניו מותר ללמוד, ואחריו ג' כ"ט"ו באב ואילך יש שמחה גדולה. ככה בן איש חי אומר (ש"א פרשת דברים אות א'). כל הצער שהיה, היה זמני, בט"ו באב מותר לשמוח. מי אמר לך לקרוא את החוברת רק בתשעה באב? ...! תקרא אותה בט"ו באב. אבל הוא כעס, אמר תדפיסו לי את המכתב, ותכתבו עליו: "תגובה חריפה" ... אמרתי לעורך: אל תדפיס את המכתב. שיבטל אחר כך את המיניו שלו? שיבטל! מה נעשה לו?! רק הוא מבטל? יש הרבה מבטלים. יש עוד אחד שוטה שחושב שאסור לחלוק על אבי עזר, זה המפרש של אבן עזרא ויש בו מלא שיבושים וטעויות. אסור להעיר עליו? איפה נשמע כדבר הזה? כל אחד יקרא דברים, אם יש הערה, מעירים על כל הגדולים. רק על אבי עזר אסור להעיר! כי הוא היה שוחט ובודק בוילנה. הוא חושב שכל מי שגר בוילנא חייב להיות הגאון מוילנא... הוא לא הגאון מוילנא, תבדוק ותראה כמה דברים שטעה בהם. בסוף המכתב הנ"ל לא נדפס, והוא ביטל את המיניו...

6. הוא חותם "ערך", מה זה? ערב ראש חודש?! לא, זה עפר רגלי חכמים, ככה הוא כותב. זה חכם תימני.

ברכה סימן רע"ד (סק"ב), והוא דחה אותה, **אמר על פי האר"י צריך להיות שתיים עשרה בכל סעודה**. אבל מצאו את הדברים האלה בספר פרי עץ חיים שגם כן מיוחס להאר"י שכתב את הדבר הזה (שער השבת פרק י"ז), אמנם אין סומכים עליו כמו שער הכוונות, אבל בכל אופן יש דעה כזו בין המקובלים. **והאדמו"ר ממונקאטש** אמר (נימוקי או"ח סי' רע"ד סק"ב) שזו דעתו של הרמ"ק - **רבי משה קורדובירו**⁷. כל סעודה פחות ארבע. אני קשה לי לעשות כל סעודה שתיים עשרה בלחמים קטנים, אין לי כח, אז **אנחנו עושים כמו השיטה הזאת. זו שיטה טובה, שתיים עשרה, שמונה, ארבע ושתיים**.

סתירה בזוהר בזה ושיטת הגר"א

ה. אבל **מעיקר הדין, בגמרא** (שבת דף ק"ז ע"ב) **כתוב לעשות לחם משנה - שתיים בלבד. והגר"א אף על פי שהיה מקובל עשה רק שתיים**. למה הוא עושה שתיים? הרו הוא היה עושה את הכל על פי הקבלה⁸? מה אכפת לך לקחת יותר? לקחת יותר זה בסדר. **אלא שבזוהר במקום אחד כתוב** (תיקוני זוהר תיקון מ"ח) **שעושים שתיים עשרה לחמים, ובמקום שני** (רעיא מהימנא פרשת עקב דף רע"ג ע"א ועוד) **כתוב שתיים. אז אני אמרתי** (בשו"ת בית נאמן ח"ב חאו"ח סי' כ"ה) **שהגר"א ראה סתירה בזוהר, אמר אם יש סתירה נלך על פי הגמרא, בגמרא כתוב שתיים וזה הכל. ויש עוד דבר כזה שיש סתירה בזוהר, במקום אחד בזוהר כתוב** (תיקוני זוהר תיקון ס"ט) **"שרפים וחיות ואופני הקודש"** כמו שאנחנו אומרים, ובמקום השני (תרומה דף ק"ב ע"א) **כתוב "שרפים ואופנים וחיות הקודש"**. והגאון רבי שאול כהן אמר (בסדרו שי למורא) שזה (שרפים ואופנים) הנוסח הנכון. למה? כי לא ראינו בשום מקום במדרש ובגמרא שכתוב: "אופני הקודש". מה זה אופני הקודש? "שרפים ואופנים וחיות הקודש" [הוא לא ראה את נוסח תיקוה"ז], וככה בגר"בא נהגו, וככה **רבי כדיר צבאן ע"ה** היה ממליץ על הגירסא הזו (עיין בספרו נפש חיה מערכת הנו"ן אות י"ז). אבל אנחנו אומרים "שרפים וחיות ואופני הקודש", ועשו סימן לזה - "אז ימלא שחוק פיננו" (תהלים קכ"ו ב'). **שחוק** ראשי תיבות שרפים חיות ואופני הקודש. ואני מצאתי שבזוהר יש שתי גירסאות [כנ"ל] בתיקוני זוהר כתוב "שרפים וחיות ואופני הקודש" ובזוהר כתוב "שרפים ואופנים וחיות הקודש". אם כן יש כאן סתירה, **לכן האר"י הכריע לומר: "שרפים וחיות ואופנים"**. אותו דבר גם כאן יש סתירה, במקום אחד כתוב לעשות שני לחמים, ובמקום שני כתוב לעשות שנים עשר. והגר"א כשראה סתירה אמר בואו נחזור לדין הגמרא, הגמרא אומרת שתי לחמים בלבד. אחר כך הראו לי פירוש הגר"א על תיקוני זוהר (תיקון מ"ז), שם כתוב שצריך להיות שתיים עשרה חלות כל פעם. והגר"א אומר שמה שכתוב שתיים

7. **רבי משה קורדובירו** היה חכם בקבלה, היה תלמידו של מרן, והוא היה מלמד קבלה בצפת לפני שהגיע האר"י. כשהגיע האר"י היה האר"י לומד אצלו כמו תלמיד, ואחרי פטירתו האר"י תפס את כל התלמידים ולימד אותם קבלה בעומק. אומרים שפעם בא אחד לאיזה אדמו"ר והוא לבוש כמו 'דייטשן'. מה זה דייטשן? יהודי גרמני. (היום קוראים להם 'קה'. אבל פעם היה פירושה גרמניה. היו שרים הרשעים הארורים 'דויטשלנד מעל הכל'. מה זה 'דויטשלנד'? 'לנד' זה מדינה, 'דויטש' זה גרמניה - גרמניה מעל הכל. ככה היו שרים הקלגסים הנאצים הארורים). נראה כמו יהודי גרמני, כנראה היה מגולח, היה נראה יהודי פשוט מאד. בא לאדמו"ר ושאל אותו: יש לי שתי הצעות, אחת מיוחסת אבל לא יפת תואר, והשניה יפת תואר ולא מיוחסת. את מי אני אקח? אמרו לו: תגיד, אתה לא מתבייש? אתה בא לשאול את האדמו"ר איזו בחורה תקח אותה לאשה?! אבל יותר התפללו כשהאדמו"ר אמר לו: **היופי מעל הכל. היופי מעל היחס!** איך זה?! אחרי שהלך שאלו את האדמו"ר, מה השאלה ומה התשובה? אמר להם: הוא בא ללמוד קבלה, והוא בא לשאול האם ללמוד בשיטת האר"י או שיטת הרמ"ק? הרמ"ק זה מיוחס, כי כל המקובלים לפניו הלכו באותה הדרך. והאר"י זה יפה, השיטה שלו יפה מאד, מלאה גימטריאות וכל מיני דברים, אבל אין לו ייחוס. אז איך אני אלך? בשיטת האר"י או בשיטת הרמ"ק? ואמרתי לו שילמד בשיטת האר"י...

8. רק לעתים רחוקות הוא לא היה עושה כמו הקבלה. כמו בתפלין של רש"י ורבנו תם. הוא היה מניח רק רש"י, והיה אומר שיש לו כמה קושיות על רבנו תם ובעולם: הבא הוא ישאל אותי, היה פשוט לו שהעיקר כרש"י. יש עוד דברים שהוא אומר: כך ההלכה, ואני לא אז ממנה.

עשרה חלות, זה דוקא בשולחן של בית המקדש, אבל בבית עושים שתיים כדין הגמרא. ויש קושיא על דבריו, כי בזהוה חדש פרשת אחרי מות (דף מ"ח ע"ב) מדבר

על שולחן שבת, ושם כתוב שיביאו שתיים עשרה. והקושיא אינה קושיא. כי עיקר הדין זה שתיים [כמו שכתוב ברעיא מהימנא הנ"ל], ומי שרוצה להדר - מצוה מן המובחר - יביא שתיים עשרה. אבל יש אומרים שהגר"א ראה בשמים כתוב "ב"ח", הכוונה ל"ב חלות, אבל הוא פירש י"ב חצאין. ושתיים עשרה חצאין זה שש חלות לשלש סעודות. כל סעודה שתיים. אבל איפה ראה את זה? זה דברים בטלים. אנשים אין להם מה לעשות, בודים דברים מלבם [על הגר"א]. מה שאמרתי נראה נכון. רק תהיה קושיא ממקום אחר. **אז לכתחילה עושים בסעודה ראשונה שתיים עשרה, בסעודה שניה מי שאינו יכול [בכלל הסעודות לעשות שתיים עשרה] יעשה שמונה, בסעודה שלישית ארבע. ואחר כך יעשה שתיים בסעודה רביעית.**

לצרף לחם קפוא ללחם משנה

1. אם אין לו לחם משנה אפילו לשתיים, יש לו לחם אחד בסדר, והשני קפוא (אמנם יש אפשרות לשים את הלחם בנילון והוא ישמור על הטריות שלו, אבל יש ששמים אותו במקפא וכאשר מביאים אותו ללחם משנה, אי אפשר לאכול אותו). האם אפשר להשתמש בו ללחם משנה או לא? **מותר להשתמש בו ללחם משנה.** כי יש בגמרא (ב"ק דף ע"ו ע"ב) "כל העומד להיזרק כזרוק דמי", "כל העומד להישרף כשרוף דמי", יש מי שחולק בזה, אבל ההלכה (באה"ע סי' קכ"ד ס"א) כמי שאומר כל העומד להיזרק כזרוק דמי, ולכן גם העומד להפשיר כמופשר דמי. וגם לדעת רבנן שחולקים, שם זה חסר מעשה, אבל כאן ההפשרה היא לא מעשה, אלא באה מאליה. לכן מותר לצרף לחם קפוא ללחם משנה. ככה פעם כתבתי בתשובה (בירחון או"ת אייר תשמ"ח סי' קמ"ד אות א'). ואחר כך זכיתי לראות ביביע אומר (חלק ח' חאו"ח סי' ל"ב) גם כן שפסק ככה. וחוף מזה, גם כשהוא קפוא אפשר לאכול אותו על ידי ששמים אותו במרק וכדומה, והקפאון שלו ילך לאט לאט.

לצרף פת הבאה בכיסנין ללחם משנה

2. האם מותר לצרף פת הבאה בכיסנין ללחם משנה כמו עוגה ודברים כאלה או לא? **הרב עובדיה אומר (חז"ר ע-שבת ב' עמ' קפ"ה) שאפשר לצרף.** למה? כי גם אלה שהם נחשבים פת הבאה בכיסנין, אפשר לברך עליהם המוציא במדה ואדם אוכל ממנה שיעור קביעות סעודה. (כמה זה קביעות סעודה? 172 סמ"ק כמנין קבע. אבל לא גרם, אלא סמ"ק, זה הולך לפי הנפת, לא לפי המשקל. 172 זה שלוש ביצים, כל ביצה חמשים וארבע סמ"ק, כפול שלש מאה ששים ושתיים, ועוד 'בקשיש' - זה 172). [זה עיקר הדין לדעת מרן והרמב"ם. ויש מחמירין ד' ביצים כדעת רש"י]. לכן על העוגה בעצמה אפשר לברך עליה במדה שתאכל ממנה שיעור גדול, ולכן אפשר לצרף אותה ללחם משנה.

איזה לחם בוצעים מהלחם משנה?

3. איך בוצעים את הלחם בשבת? **מרן כותב (בב"י סי' רע"ד) שעל פי הקבלה יש לבצוע על החלה התחתונה** (יש שתי חלות על פי הגמרא). אבל הבית חדש (שם) **הקשה עליו, הרי "אין מעבירין על המצות"** (יומא דף ל"ג ע"א), וצריך להתחיל בעליונה? **הטורי זהב (סק"ב) מתרץ שאפשר לקרב מעט את התחתונה אליו, ותתחיל בה. אבל על פי האר"י תמיד בוצעים מהעליונה. וכך אנחנו נוהגים.** ויש טוענים שאם יש לך שתיים בלבד [ולא י"ב חלות] אפשר להתחיל בתחתונה. כך דעת הרב עובדיה (הליכות עולם ח"ג עמ' פ"ה)⁹ **שכתב שנכון שעל פי הקבלה צריך להתחיל בעליונה** (וגם מצד אין מעבירין על המצות) **אבל אם אתה עושה רק שתיים,** 9. כמה שאפשר לרב עובדיה לקיים דברי מרן השלחן ערוך, הוא מקיים. כאילו נשמתו היא נשמת מרן... כל דבר שמרן כותב, הוא משתדל לקיים את דעתו.

ברכת מזל"ט מקרב הלב ללידנו היקר
הרה"ג רבי יוסף חיים נחום הלוי שליט"א
לרגל הולדת בתו, יה"ר שיראה ממנה ומכל יוצ"ח נחת יהודי,
מתוך בריאות וכ"ט אמנ.

לע"נ
האשה החשובה גוזיילה
צביה בת כנפיטה עתאל
ע"ה. תנצבה"א

אתה יכול לבצוע על התחתונה, ותמשוך אותה מעט לכיוון, כדי שתהיה יותר קרובה אליך. אנחנו מתחילים בעליונה כפשוט דברי האר"י. ובדרך כלל יש לנו שתיים עשרה חלות או שמונה וכדומה.

להתכונן באלול

ט. עוד מעט מגיע חודש אלול, וצריך להתכונן, כי בחודש תשרי יש הרבה הלכות, יש את ראש השנה כיפור וסוכות. המדרש (ויקרא רבה פרשה כ"ט אות ח') אומר "ובחודש השביעי" (במדבר כ"ט, א') **שהוא שבע מן המצוות. "שביעי" מלשון "שובע" שהוא מושבע במצוות.** לכן צריכים ללמוד מעכשיו את התקיעות. **ויש מנהג טוב בארץ ישראל לתקוע כל לילה בסליחות. שכאשר גומרים את הסליחות תוקעים. בחוף לארץ לא תקעו¹⁰, ובג'רא אם היה להם שופר היו תוקעים.** אבל זה מנהג טוב לתקוע. ולמה? כדי להתרגל ולהתאמן בתקיעה של השופר.

תקיעה של תשר"ת לכתחילה 6 שניות

י. יש לנו כאן בחור אחד שכל פעם שהוא תוקע (והוא תוקע על פי דעת אבא, אבא אומר (בשו"ת איש מצליח ח"ב חאו"ח סי' ט"ל) **שתקיעה של תשר"ת היא במשך 6 שניות.** אתה מסתכל בשעון ורואה שהוא תוקע במשך 6 שניות¹¹. לכן מי שיתקע בסליחות, יכול לעשות תקיעה קטנה שלוש שניות. **אבל בראש השנה, לכתחילה על פי מרן בתקיעה של תשר"ת צריך להיות 6 שניות, ובתקיעה של תר"ת ותש"ת מספיק 3 שניות.** כי מרן כותב (סי' תק"ץ ס"ג. ע"ש במשנ"ב ובאחרונים) שבתקיעה של תשר"ת צריך לתקוע ח"י טרומיטין, ואבא בדיק ומצא שכל טרומיטין זה שליש שניה. **וא"כ ח"י טרומיטין זה 6 שניות.** זה נראה ארוך מדאי¹², אבל יש לזה מקור וכתבתי והוכחתי את זה (עיין בשו"ת איש מצליח שם ובאו"ת תשרי תשמ"ז סי' ב' אות ב). **ומי שעושה ארבע או חמש שניות זה גם בסדר, אבל מי שעושה פחות מזה, יש חשש שאולי לא הגיע לח"י טרומיטין.** לכן מי שיתקע לנו בחודש אלול (איני יודע מי יתקע) **ילמד להאריך מעט בתקיעה.** תקיעה של תשר"ת שש שניות, ותקיעה של תש"ת ותר"ת שלוש שניות.

מניין המנהג לתקוע בסליחות?

יא. פעם שאלו את הרב יצחק יוסף, מניין המנהג הזה לתקוע בסליחות? והביא להם את דברי הר"ן במסכת ראש השנה (דף ג' ע"א מדפי הרי"ף), על מה שאמרו בגמרא (ר"ה דף ט"ז ע"ב) **מדוע תוקעים פעמיים בראש השנה, כדי לערבב את השטן.** והר"ן הוקשה לו, מה זה "לערבב את השטן"? הרי השטן הוא מלאך, א"כ היתכן שהוא מפחד מהתקיעות שלנו? הרי הוא מכיר אותן בכל שנה! ופירש הר"ן שהשטן זה יצר הרע, ו"לערבב" אותו הכוונה לשבור את כוחו, כי התקיעה משברת את היצר הרע - **"אם יתקע שופר בעיר ועם לא יחרדו"** (עמוס ג', ו') לכן התקיעה שוברת את היצר הרע. אבל מה המקור לתקיעות בימי הסליחות? הטור לא מביא את זה שתוקעים כל לילה אחרי הסליחות,

10. המורה שלי לצרפתיית (שמו רמי כהן) היה גם חזן. ופעם הייתי בצרפת ושאלו אותי: האם תוקעים בסליחות או לא? ואני התרגלתי בארץ שתוקעים, אז אמרתי להם שתוקעים. מיד קפץ ואמר: לא נכון, בתונס לא תקעו! בסדר, לא אמרתי שמנהג תונס לתקוע, רק אמרתי שמנהג טוב לתקוע, אם אתה לא רוצה לתקוע, אל תקע. אחר כך ראיתי שבתונס באמת לא תקעו.

11. שמו יוסף אלוני שיהיה בריא. אבל מאז שהתחתן, לא בא יותר לשבתות. ומי יודע אם יבוא אלינו לחודש תשרי ולראש השנה.

12. היו אנשים ששמעו תקיעה כזו כמו שאמרתי, ואמרו לי מה זה? זו תקיעה של מי שמוכר נפט... כי פעם מי שהיה מוכר נפט היה תוקע בדרך, כדי שיבואו לקנות ממנו נפט.

ובכלל האשכנזים לא עושים סליחות בכל חודש אלול. אבל הראו לי מקור מסיפור שכתב רבי שמואל ויטאל בנו של רבי חיים ויטאל¹³. יש ספר שער הגלגולים של רבי חיים ויטאל, ובסופו יש סיפור של בנו רבי שמואל. רבי שמואל נולד בשנת ש"א והסיפור קרה בשנת תכ"ו, (שנת השערוריה של שבתאי צבי), רבי שמואל היה אז בן שבעים וחמש. והוא סיפר שהביאו לפניו גערה שיש בה רוח, ואומר הרב: דיברתי עם הרוח, וענה על הכל יפה מאד, ואמר לי שאנחנו מעריכים אותך בשמים. ושאלתי אותו אם מעריכים אותי, מדוע עשית לי רעש ביום פלוני? ענתה לו זו לא אני, אלא היה עמי מזיק, והוא עשה לך רעש. אבל חס וחלילה שאני אעשה לך כך, אנחנו בשמים מכבדים אותך. והוא אומר שם מלה אחת: **ובעת אמור י"ג מידות - ה' אל רחום וחנון, יתקע בשופר כמנהג כל הסליחות, ואחר כך, יאמר י"ג מידות של מיכה הנביא (מיכה ז', י"ח) - מי אל כמוך וגו'.** א"כ מפורש שהיו נוהגים לעשות תקיעות בסליחות, "כמנהג כל הסליחות". **זאת אומרת שהמנהג הזה עתיק, היה במצרים לפני 400 שנה. ומי יודע כמה זמן לפני זה הוא נוסד.** אלא שלא כולם תפסו אותו, בתנוס לא תקעו, ובג'רבא תקעו רק אם יש שופר מוכן, ובארץ ישראל תוקעים, וגם בכף החיים (סי' תקפ"א אות י"ג) כתב שתוקעים. ומרויחים בזה דבר גדול, שמי שיתלמד לתקוע, יהיה לו קל מאד אחר כך ביום ראש השנה.

נמצא שופר ישן נושן ועתיק

יב. אבא לא היה תוקע, היינו הולכים לבית הכנסת, ואבא לא היה בודק לתקוע כמה טרומטין ושניות הוא תוקע, ולא היה מעיר לתוקע אחרי התפילה. רק שנה אחת כאשר ניקו את הבית לפסח, מצאו שני דברים, רימון שהיה מונח שם מחודש תשרי¹⁴, ועוד דבר - שופר ישן נושן ועתיק, מי יודע כמה זמן יש לו. והשופר הזה לא היה מושלם,

13. והוא ערך את כל הספרים של אביו בסדר יפה. לפעמים הוא לא ידע את מקור דברי אביו. למשל, בשער הכוונות (דף ב"א ע"א) כתוב שיאמר: "בשפה ברורה ובנעימה קדושה כולם כאחד עונים באימה ואומרים ביראה". כל העולם אומרים "ובנעימה קדושה" אבל שם כתוב שצריך לומר "בשפה ברורה ובנעימה. קדושה...". ובשער הכוונות סיים: "וכן כתב רש"י ז"ל" ולא כתוב היכן. ואחר כך ראו כתב יד של רבי שמואל ויטאל (ואולי של אביו) שכתוב בו: "וכן כתב רש"י ז"ל במסכת". והשאייר ריק אחר כך, כי לא מצא היכן זה. ואחר כך נתגלה שרש"י כתב את זה, אבל לא בגמרא, אלא בפירושו לישעיה (פרק ו' פסוק ג'), שם רש"י כתב "קדושה כולם כאחד". ומרח"ו שכתב, ובנו שכתב, ורק כתב "וכן כתב רש"י". ונמצא הדבר - "ויבוקש הדבר וימצא" (אסתר ב' כ"ג). **טבעי** לאדם שהוא שוכח. יש אומרים בשם הרמב"ם שאמר: "השכחה מצויה אצל בני האדם, לא הכרתיה בימי נעורי ולא ידעתי". מעולם לא שכחתי כלום. אבל זה סיפור בעלמא, כי הרמב"ם כתב במפורש בפירוש המשנה במסכת ערלה (פ"ב מ"א) שמה שערלה בטלה במאתים, "היה לי מקור בזה ושכחתי". וכי בושה לאדם שאומר שכחתי? מותר לומר שכחתי! והעירוי שם שיש מקור לזה בגמרא פסחים (מ"ח ע"א), אבל הרמב"ם שכח את פירוש המשנה - אפילו שהיה עוד צעיר והזכרון שלו היה טוב מאד - שכח פעם אחת. **מותר לאדם לומר שכחתי, ומותר לאדם לומר לא ידעתי. ולא להתבייש בדבר הזה.** פעם אחת רבי יוסף סולובייצ'יק (אביו של הגאון רבי חיים) היה חולה, ודילג כמה ימים ולא ספר בהם ספירת העומר, ואחר כך הסתפק מה יעשה, כי הוא מתפלל בציבור, ואם לא יספור את העומר בברכה, יגידו לו: למה אתה לא מברך? מה אגיד להם? ששכחתי כמה לילות? אז הוא מצא 'פנטנט', לקח מישהו ואמר לו: הלילה אתה לא תברך, ואני אברך בשבילך ולא בשבילי. כי אני לא יכול לברך כי דילגתי לילה אחד, לכן אני אברך בשבילך, ותכוון שאתה יוצא בברכה. וזו עצה שנתן אותה גם הרב שך, בספרו אבי עזרי (פ"א מהלכות ברכות ה"ז). אבל לא כולם מסכימים אתה. **הדבר הטוב והפשוט ביותר, לומר: "רבותי, שכחתי כמה לילות!" או "שכחתי לילה אחד."** מה קרה?! וכי העולם יפול? הוא לא יפול! כל אדם שוכח. הגמרא בזבחים (ק"א ע"א) אומרת על הפסוק: "וישמע משה וייטב בעיניו" (ויקרא י"ב) שהוא לא אמר "לא שמעתי", אלא "שמעתי ושכחתי!". **אם משה רבנו אמר כך, אנחנו נתבייש בדבר הזה?! כל אדם שוכח. לכן אדם לא יתבייש לומר שכחתי.**

14. והרימון נשאר טוב, למרות שלא היה שם לא פריז'ידר ולא כלום, ואבא אמר אם נשאר הרימון הזה נשמור אותו לעשות בו הרוסת, כי עוד מעט פסח ונעשה את החרוסת עם הרימון הזה. ובשנה הבאה אמר "לא בכל שתא ושעתא מתרחיש ניסא" (מגילה דף ז' ע"ב). מה עשה? היה לו תלמיד ששמו **רבי משה חדאד ז"ל** (נפטר לפני כשנתיים) ואמר לו תשמור את הרימון הזה אצלך במקרה מראש השנה ועד פסח, וכאשר יגיע פסח ניקח אותו להשתמש בו לחרוסת.

היה חתוך מכאן ומכאן ונקוב משם, ולאבא היו ידים טובות, לקח את השופר ושייף אותו מכאן ומכאן עד שעשה אותו קצר (קצר קומה מלא חכמה...). והיה מתאמן בו מפסח עד ראש השנה, והיה תוקע בו. תוקע ותוקע עד שהשכנים התפלאו, מה זה? הרי אנחנו נמצאים בחודש אייר! למה אתה תוקע עכשיו? כדי להתאמן. ככה עשה עד שהגיע ראש השנה. אבא למד את כל ההלכות, כף החיים וכל האחרונים, עם כל הפרטים. והניח את השופר בכיס שלו¹⁵, והלך לבית הכנסת. ולהעיס, בדיוק באותה שנה התוקע שרגיל לתקוע כל שנה (שמו מרדכי וזאן, היה גבוה מאד, מגיע עד התקרה כאן...), לא בא. והלכו אליו ובקשו ממנו, ולא רצה לבוא (כי רצה שישלמו לו. לפני זה היה תוקע בחינם, אבל באותה שנה רצה כסף). ולא ידעו מה לעשות. אבא ראה אותם נבוכים, ואמר להם: יש לי שופר! התפלאו כולם: מאיפה הבאת את השופר הזה? השופר הזה התחבא מתחת הספריה, ומצאנו אותו בחודש ניסן בשביל שנקיים בו מצוות תקיעה היום. ואכן אבא תקע בו. ועד היום השופר הזה שמור בישיבה. אבל שופר כזה עקשן לא ראיתי... הוא עקשן מאד, וקשה מאד לתקוע בו. פעם אבא סיפר, **שבתשעים תקיעות ראשונות, השופר היה נורא ואיום. ובעשר תקיעות אחרונות** (כידוע ב"ר"ה אנחנו עושים מאה קולות), היה יותר קל. ואבא הסביר שהשטן היה מפריע, והוא כמו שרץ שכתוב בגמרא שיש לו תשע רגלים. ובכל עשר תקיעות, הורדנו לו רגל אחת, ועדיין היו לו עוד רגליים, אבל אחרי תשעים תקיעות, כל תשע הרגלים שלו הלכו ונשאר בלי רגלים... ולכן התקיעות האחרונות יצאו טוב (ראה גמרא כתובות דף ע"ז ע"ב ובספר מגדולי ישראל ח"ד עמ' 358). וגם בישיבה מנסים לתקוע בו קצת, אחר כך חוזרים לשאר שופרות.

טוב מאד שהתוקע יתרגל בתקיעות

יג. יש היום שופרות רגילים קלים לתקיעה, וכדאי להתאמן בהם, ולא לחכות עד הרגע האחרון - עד ערב ראש השנה. אלא **כבר שבוע שבועיים לפני ראש השנה, להתחיל להתאמן. ואם אפשר לתקוע כל לילה מימי הסליחות, תבוא עליכם ברכה. זה טוב מאד שאדם יתרגל בתקיעות.** פעם הייתי תוקע, אבל בשנים האחרונות אני כבר לא יכול לתקוע, או שהשופר קשה או שאני קשה, כי הזדקנתי... מה לעשות?! **לכן כדאי לאדם להתרגל בתקיעות שיתקע אותם כהלכה, לצאת ידי חובת כל הדעות.**

"והסיר ה' ממך כל חולי"

יד. בפרשת השבוע כתוב (דברים ז', ט"ו): "והסיר ה' ממך כל חולי". יש מדרש נפלא מאד (בפרשת אחרי מות פט"ז אות ח'): **אמר רבי אחא בר חנינא "ממך, כל חולי", ממך הוא שלא יבואו חלאים עליך. אם אדם יודע לשמור על הבריאות שלו לא יבואו עליו מחלות. "ממך, כל חולי" - החולי בא מסיבתך! הייתי דורש את זה כמה פעמים ולא הייתי מבין, עד שהשבוע קיבלתי ספר "חיים בריאים כהלכה" של רבי יחזקאל אסחייק, שהוא היה מביא את האוכל לרב שך ע"ה, והיה מביא לו לחם שחור, ואומר לו שזה בריא. פעם אחת בסעודה שלישית הוא לא הביא את הלחם השחור, והרב שך שאל: איפה הלחם השחור של אסחייק, איפה הוא? ולפעמים היה הרב שך מחלק מהפרוסות שלו לאחרים, והיה אומר להם, הלחם השחור הוא בריא וטוב!**

ממה צריכים להיזהר בפרט חולי סכרת

טו. ויותר מזה אדם שיש לו סכרת, אסור לו לאכול לחם. רק בשבת יקח כזית לחם, ויוסיף עליו לחם פשתן¹⁶. כל אחד ואחד שיוודע שיש לו סכרת צריך להיזהר. הסכרת הזאת אינה נותנת מנוחה לאדם, כל הזמן עייף וכל הזמן לא מרגיש טוב. המדרש אומר: "והסיר ה', ממך

15. בגלימא של הג'רבאים יש בה כיס ענק שאתה יכול להניח בו מה שאתה רוצה, ספר, שופר, והכל...

16. כתוב שעל לחם פשתן מברכים בורא מיני מזונות, ויש אומרים שמברכים עליו שהכל, אבל בורא מיני מזונות זה גם בסדר.

צבי עמאר ואחיו הגבירים היקרים הנכבדים תומכי התורה שימו, ינון, כמוס, ואחיותיהם פלולה ויהודית

בפטירת אחותם גוזיילה צביה בת כנפיטה עתאל

ברישי כל אסוון - אנא חמר

יח. ככה יהיה "הסיר ה' ממך כל חול". כאשר היה לנו מן, לא היו בו שום מחלות ובעיות - "לחם אבירים אכל איש" (תהלים ע"ח, כ"ה). אבל עכשיו אין לנו מן, מי יתן לנו מן. כאשר היה מן, התלוננו עליו - "ונפשנו קצה בלחם הקלוקל" (במדבר כ"א, ה') רצו לחם רגיל... לכן אדם יאכל ולא ירבה באוכל. הרמב"ם אומר שאדם צריך לשלוט על בטנו כמו שהנהג מושל על חמורו. הבטן שלנו זה כמו "חמור", צריך לא לתת לה הכל. כל דבר "במידה במשקל ובמשורה" (ויקרא י"ט, ל"ה). "הסיר ה' ממך כל חול" - שנזכה שכל עם ישראל יהיו בריאים. ויתן לנו ה' יתברך כל משאלות לבנו לטובה ולברכה. ויחזיר בתשובה את כל אלה המשתגעים ברחובות, ונזכה לגאולה שלמה במהרה בימינו, אמן ואמן.

מי שבירך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את כל הקהל השומעים כאן, והשומעים בקול ברמה, והקוראים אחר כך בבית נאמן, מלכא דעלמא יברך יתהון, ויזכה יתהון, וישמע בקל צלותהון, ויחבב עליהם ועל בניהם את התורה ואת כבוד התורה, כל דבר שאנחנו אומרים ישמרו אותם לטובתם ולטובת כל ישראל. "לשמור את מצות ה' ואת חוקותיו אשר אנכי מצוך היום לטוב לך". (דברים י', י"ג). ברוך ה' לעולם אמן ואמן.

א-ל מלא רחמים יתמלא ברחמים על נפש רוח ונשמת מר זקני רבי רפאל מאזוז בן אמימה שנפטר כהיום הזה - "ט לחודש אב - רוח ה' תניחנו בגן עדן, ותהיה נשמתו צרורה בצרור החיים, אמן כן יהי רצון. לאמו ואמר לה: תכניני לי בקילה לכבוד שבת. אמרה לו: אבל היום יום חמישי, למה אתה צריך את זה עכשיו? אמר לה: יש לי סיבה. והכינה לו, ובליל ששי בשעה 11 בלילה, לקח את זה והניח בתוך מזוודה של עורך דין. והלך אליו לבית, פתחה לו הגברת, ושאלה: מה זה? אמר לה: אלו מסמכים של בעלך, כל המדינה כולה גועשת ורועשת... שאלה אותו: ומה זה הריח הזה? אמר לה: אני אכלתי עכשיו... הכניסה אותו לבית שלו, והוא נכנס לחדר של בעל הבית וסגר את הדלת אחריו, והתחיל לאכול, זה "אוכל"... כל הזמן האוכל שלו, טונה עגבניות ומלפפונים, מה זה? מה השטות הזו? לא כל אחד יכול לעשות את זה. בדרך כלל אדם רוצה לאכול, אבל תדע לך שכל דבר שיכול לגרום לסכרת, תאכל ממנו רק מעט!

- כל חולי". ורבי יחזקאל אסחייק אומר שאם אדם נזהר שלא לאכול פירות, אלא אוכל מהם רק מעט מאד, ונזהר שלא לשתות משקאות מתוקים, [הוא ירגיש טוב]. אבל הוא פוסל את כולם, גם משקה דיאט לא טוב, הכל לא טוב. אל תאכל, תנשום אויר... "אוריא דארעא דישראל מחכים" (בבא בתרא קנ"ח ע"ב) תנשום אויר ותקבל בריאות... זה לא בדיוק. אלא צריך להשתדל לאכול מעט. כל דבר שתאכל ממנו מעט, תצליח להחזיק מעמד.

מים וויטמין די

טז. והוא כותב שישנם שני דברים שהם תרופות טובות לכל המחלות, מה הם? הדבר הראשון זה מים. מים זה הדבר הכי טוב בעולם¹⁷. והדבר השני ויטמין די. והוא הביא שם הסבר של כל האותיות באנגלית, שרואים כשעושים בדיקת דם כותבים שם את כל "שמות הבעלים" (הושע ב', י"ט), ואתה לא מבין מה הם רוצים. כל מיני שמות, ולפעמים אתה קורא אותם ולא מבין אותם, ושם בספר, רבי יחזקאל הביא את כולם והסביר את הכל. "כאשר פתר להם יוסף" (בראשית מ', כ"ב). לכן כדאי לאדם שיהיה לו את הספר הזה, וכדאי ללמוד את הדברים, וכל דבר שהוא אומר שזה מסוכן, תאכל ממנו קצת. לא צריך להחמיר יותר מדאי, תדע לך שהוא דבר מסוכן, ואל תקח ממנו הרבה. [הוא אומר] כל מה שאנחנו אוכלים ושותים, זה מסוכן. הקולה מסוכנת, והפאנטה מסוכנת, והיין מסוכן.

ירקות, דגים, עופות, בשר

יז. היה אחד בחוץ לארץ שאחיו נפטר מהסכרת, ולכן הוא קיבל על עצמו לא לאכול שום דבר שיש בו חשש לסכרת. לחם הוא אוכל בדיוק בכמות המותרת ורק בשבת, ובכל השבוע לא אוכל בכלל לחם. ומה אוכל כל השבוע? או ירקות, או דגים או עוף או בשר. הבשר יש בו הרבה בעיות, חוץ מהכשרות, יש בו עוד הרבה בעיות. ומצאתי רמז לדבר הזה: "ואתה ה' מגן בעד"י" (תהלים ג' ד'), "בעד"י ראשי תיבות: בשר עופות דגים וירקות. ירקות אין בהם בכלל חשש סכרת, אחריהם הדגים, ואחריהם העופות, ואחרון זה הבשר. ואדם שעושה כך, המוח שלו שקט ושאנן מהבוקר עד הערב. רבי דוד יוסף שיהיה בריא, אמר, אני בבוקר לא אוכל, שותה רק כוס תה, כל היום שותה רק כוסות תה, ובערב אוכל רק פעם אחת. אבל רוב העולם אוכלים לחם, מה לעשות. ולכן כמה שיותר למעט באכילת הלחם, ולהרבות בטונה וכדומה¹⁸.

17. פעם באמריקה כאשר אדם היה מוזמן אצל איזה עשיר, היו מביאים לו משקאות. אבל בשנים האחרונות הפסיקו להביא משקאות, אלא רק בבוקר קטן של מים. 18. סיפרו לי על אדם אחד מפורסם שאשתו לא נותנת לו לאכול כלום, רק עגבניות טונה ומלפפון. מעט מאד אוכל. מעט ראשי תיבות מלפפון עגבניות טונה... יום אחד התחשק לו לאכול "בקילה" (זה מאכל ידוע אצל התוניסאים - "תבשיל של תרד"ן. ברכת דף ל"ט ע"א ושבת דף קי"ח ע"ב). מה עשה? התקשר למישהו ואמר לו: אני רוצה בקילה, אבל אשתי לא תתן לי. מה עושים? אמר לו: אני אביא לך את זה בתוך מזוודה, כאילו זה מסמכים שאתה מתעניין בהם, ובאמצע נכניס לך את זה. אמר לו טוב, תביא. הלך

המחלקים
יקבלי תעורה
מהסלל

ואמרו לחאנר
המשיבים בבית
התראה

ב"ד

הזדמנות פז

למוסדותינו הקדושים

"חכמת רחמים"

דרושים שותפים מנציחים:

לחדר קירור, לריהוט לבתי

המדורש, למיזוג ולספרי קודש

לפרטים:

0504108108 / 086727523

הזדמנות
בוא להיות דיין!

קורס מיוחד
מספר את החומר הנבחר
לבחירה בדינית

חושן א' סימנים א' - ע"ד
מתוך תוכנית המצוינות מיוחדת

על מנת ליהנות לעומק המצוינות
הראשית נבחר אורח מועד המצוינות
הראשית (בכבוד מיוחד) אשר יחזיק

app: yan100@gmail.com
רישום מראש חובה:
הריב טלום דר"ג, 055-3213232

המיקום, הימים
והאגודות
יקבעו לפי בחירת
הרב המדריך

אמרי - טלום לדעתו

ומגדל חננאל עד

מתוך שיחותיו ודרשותיו של מורנו ראש המוסדות
הגאון הגדול רבי חננאל כהן שליט"א
ראש ישיבת 'לבנימין אמר' ברכיה

ערך הר"ר 'שילה טעדון שליט"א

גדול בתורה בגיל צעיר

על כל רגע ורגע

מורנו הגאון הרב משה לוי זצ"ל היה שקדן גדול בתורה, היה חי את התורה, לא איבד אפילו שניה אחת בחייו לבטלה. פעם היה כנס תורני

קרוב לבית של הרב, והרב לא הגיע. לאחר הכנס הגעתי לבית של הרב לעזור לו עם ההגהה של ספר "ברכתה", ושאל אותי הרב: "איזה שיעור היה בכנס? על איזה נושא דיברו?". אמרתי לרב על מה דיברו שם, ובתוך כך שאלתי את הרב: "אם הרב מתעניין, מדוע הרב בעצמו לא הגיע?". ענה הרב ואמר: "לצערי רק היום הודיעו לי על הכנס, ולא התאפשר לי לבוא, הזמן שלי מתוכנן שבועיים קדימה, מה אני צריך להספיק ללמוד, ללמד, לכתוב, הכל מתוכנן, אני לא יכול לותר על ההספקים שלי!".

גם כאשר היינו אומרים לו שהנהג שצריך לקחת אותו לשיעורים ברחבי הארץ הגיע, הרב לא היה יורד מיד, אלא היה יושב עד שמסיים את העניין ואז יורד. היו פעמים שהרב לא יורד בכלל בגלל שלא היה

מרגיש טוב. הרב היה חולה אבל לא היה מראה לנו כלום, ידע להסתיר הכל. כמה פעמים הנהג רבי יצחק מוסאי הי"ו היה אומר לרב: "המתנתי לרב למטה והרב לא הגיע". והרב היה עונה: "תדע לך שאם הייתי יכול לרדת לשיעור הייתי יורד, אם לא ירדתי כנראה שלא יכולתי!". כזו מסירות נפש לתורה הקדושה.

יש לכם יהלומים, תנצלו אותם!

הרב היה מוסר כל יום ארבעה שיעורים, שני שיעורים בישיבה אחד בבוקר ואחד בהפסקת צהרים, שיעור לבעלי בתים אחר הצהרים, עוד שיעור לבעלי בתים בערב, וכך

במשך חמשה ימים בשבוע. חוץ מהשיעורים האלה, בימי שישי ושבת היו לו גם כן עוד שיעורים. בדרך כלל הרב היה מוסר בשבוע למעלה מעשרים ושנים שיעורים! זה לא נתפס בשכל! ובנוסף לכל השיעורים היה לו זמן ללמוד, לכתוב ולחבר עשרים ואחד ספרים, וישנם עוד ספרים שעדיין בכתב יד ולא נדפסו. מתי הספיק ללמוד? מתי הספיק לכתוב? צריך לומר שכנראה הרב לא ישן בלילות כי אם שעתים או שלוש שעות, אחרת אי אפשר להבין את זה. בספר והאר עינינו בתורתך העוסק במשנתו של מורנו הרב משה לוי זצ"ל, מובא (עמוד 148) שהרב התבטא פעם אחת על עצמו, שמעולם לא ישן יותר מארבע שעות!

אני זוכר שבשנתיים האחרונות לפני שהרב נפטר, הייתי מגיע לשיעורים שלו, ולפעמים היה אומר לנו: "אני לא מבין אתכם, איך אתם מבטלים את הזמן? איך אתם נותנים לזמן שלכם לברוח? מי שיכול למכור לי זמן אשמח לקנות בכסף מלא!". אני זוכר שפעם - חצי שנה לפני שנפטר, התלמידים לא למדו כמו שהוא רצה שילמדו, והתבטא הרב

כך: "יש לכם זמן בכיתה ששורה יהלומים! אתם לא יכולים לדעת כמה זמן ישארו אתכם היהלומים, תנצלו אותם!". ובאמת לא עלינו חצי שנה לאחר מכן הוא נפטר. הרב זכה והגיע למה שהגיע, בזכות שמסר את עצמו על התורה! התייגע בתורה, התעכב על כל דבר עד שהבין, לא למד רק בשביל להספיק, אלא חזר וחזר.

משה עניו מאד

כמה שהרב היה ענק בתורה, היה גדול גם כן בענוה, ממש פלאי פלאים. תמיד הרב היה הולך בצדי דרכים עם חליפה קצרה, נראה ממש כמו בחור ישיבה מן המניין.

ועם כל הענוה שלו, מרן רבנו עובדיה יוסף זצ"ל היה מכיר את גדלותו. אני זוכר לפני למעלה משלושים שנה כאשר מרן זצ"ל בא למסור שיעור בישיבת "כסא רחמים", נכנס מורנו הרב משה לבית המדרש, וכשמרן ראה את רבי משה, בענוותנותו עמד בפניו, וקרא לו לשבת לידו. באותו זמן רבי משה היה צעיר, רק בגיל עשרים ושש, ואף על פי כן זכה לכך בזכות העמל והיגיעה שלו בתורה הקדושה.

על העלון אומרים
"בָּרַךְ עַלֵינוּ"
 כל השנה

יש לומדים תורה
 ויש לומדים מהתורה

יש תורת חיים
 ויש חכמת חיים

יש ארבעה טורים
 ויש טור חמישי

יש עומדים במקומם
 ויש מתעלים

יש שותים יין מגיתו
 ויש שותים יין משומר

וכולהוֹן אֵיתְנָהוּ בְעֵלּוֹן דִּידֵן בֵּית נְאֻמָּן
 "באר חפרוה שרים" ו"מן הבאר ההיא ישקו העדרים"

מסלול שנתי
 ₪ 7200
 הנצחת שם
 לשנה!

מסלול חודשי
 ₪ 1200
 הנצחת שם
 לחודש

מסלול שבועי
 ₪ 360
 הנצחת שם

בזכותכם העלון יודפס יותר ויופץ יותר שמות יקיריך יונצחו ויחקקו
 במפעל זיכוי הרבים הגדול הזה "ואין לך מעלה גדולה מזו"
 ניתן להקדיש בעיתות שמחה, להצלחה, ולכל מטרה ובפרט לעילוי נשמה

לתרומות חייגו 08-6727523 | עמדות נדרים פלוס או ביט 055-2562454
 או הפקידו בבנק דיסקונט סניף 128 חשבון 703575 ע"ש חכמת רחמים
 בנק הדואר חשבון 776 1990

גליון 321

ילדי גאלה

בית נאמן לילדים

מתוך שיעוריו של רבנו מרן ראש הישיבה שליט"א
לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאוזז ע"ה

עורך: הרה"ג ר'
שמואל עידאן שליט"א

ידע תדע

עצרת לה' אלקיך לא תעשה מלאכה" (דברים ט"ו, ח'). כל המפרשים תמיהים, וכי רק ששה ימים אוכלים מצות?!! שבועה ימים אוכלים מצות. ככה כתוב בכל מקום. מה קרה הפעם? אז רש"י אמר (על פי הגמ' במנחות ט"ו ע"א) ביום הראשון אוכלים מצות מהתבואה הישנה, וישאר הימים אוכלים מהתבואה החדשה. למה? כי בששה עשר בניסן מקריבים את העמר ואז מתר לאכל מהתבואה החדשה. (א"ר מתר לעשות מצה מתבואה חדשה [בט"ו בניסן]? כי בניסן הגמרא (וגם היום אצל כמה עדות) עושים כל יום פת חמה. מה זה פת חמה? מצה חמה, אוכלים מצות חמות כל יום. ככה נוהגים בלב, ככה היו נוהגים בג'רא ברבע הקטן עד מימי הרבנים הראשונים, אבל אחר כך הפסיקו את זה, כי הרא"ש חשש לאפות מצות פסח מפני שאפילו משהו קטן של חמץ לא בטל ואסור. זה טרף. לכן הפסיקו את זה. וקר שמעתי מאבא. אבל מעשר הדיו זה אפשרי). בגמרא כתוב (פסחים דף ז' ע"א) שכל יום היו עושים מצה חמה, לכן ששה ימים מן החדש זהו היום הראשון זה מהתבואה הישנה. כשתחזור לביתך ישארו ששה ימים. אבל יש פרוש יותר פשוט. בפסוק לפני כן כתוב "ויפנית בבקר והלקת לאהליה" (שם פסוק ז). אחרי שאתה יוצא, הקרבן קרבן פסח, ישבת ואכלת. אחר כך: "ויפנית בבקר והלקת לאהליה". בבקר הפונה בבקר של חל המועד, יום שני של פסח, תפנה - תקח את כל הפלים שלך ותלך לאיפה שאתה רוצה. אז אחרי שאתה הולך לשם יש לך ששה ימים. כאלו הפסוק אמר: "ויפנית בבקר והלקת לאהליה" - ואחר כך - ששתי ימים תאכל מצות. והפסוק כפשוטו. אין בו שום בעיה. יש כמה פסוקים בפרשה "מלאים זמי ומופיקים נגה" (תפלת שחרית של שבת). נפלאים. (גליון 273 אותיות ה' ו-ו).

קשה איך אפשר לומר על זה כל צפור טהרה תאכלו ואחד מהם דורס? אדרבא הדורס הוא הטמא. דבשלקמא פוליה סימני טהרה הם [קלומר שהפנים הרמוזים באותיות צפור, הם סימני טהרה]. אבל הדורס הוא טמא? אכן נראה שגם בזה יבנו הקרמו של נכון כי הא"ו של צפור אשר היא לסימן הדורס היא געלמת, והרי היא כאלו אינה, ולכן היא רומזת יפה להיות הדבר הזה של הדורס געלם מן העוף ואיננו [קלומר שסימן זה "דורס", צריך שלא יהיה בעוף]. לא כן אצבע וזפק [קלומר צריכים להיות נראים ונקרים, והרי הם נראים ונקראים במלת צפור, לכן הא"ו געלמת, קרמו על הדורס שלא תהיה בו. עד כאן. אז הוא כתב שהא"ו היא געלמת והרי היא כאלו אינה, ומזה היה בזכרוננו שלא כתוב וי"ו במלה צפור [ראה בהרחבה בעלון הגדול המצוי בסוף הקטע]. אבל לא זו הפונה, אלא "געלמת" הפונה שלא מבטאים אותה. (עכשיו מה התברר? שהדבר הזה גם מובא בספר של הרב מסוכוטשוב [בעל האבני נזר] שאמר לחסדיו שחידש קזה רק הא"ו: יכול לחדש [מובא בספר אביר הרועים אות ד"ש]. קלומר זה רוח הקדש. ומצאו החברים שיחיו שהרשב"י שחי לפני הא"ו - הרשב"י פטר בשנת ר"ד הא"ו נולד בשנת רצ"ד, זאת אומרת תשיעי שנה אחרי פטירת הרשב"י נולד הא"ו - קמב כבר את זה. יש לו ספר מגן אבות [חלק שלישי שמדבר על ירוחיים עם מדענים בימיו] ושם (פרק ד') זה כתוב. רק שהקמו על הא"ו שנה או לא נחה זה כתוב רק באביר הרועים שמספר על הרב מסוכוטשוב. אז כבר אמרו את זה לפני רבי דוד עידאן בספר אביר הרועים. והוא כתב שבק הא"ו י"ו יכול לחדש אותו. וכבר אמר אותו הרשב"י. צ"פ פסוק בקהלת (א' י'): "יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא, ככה היה לעלמים אשר היה מלפנינו". (גליון 324 אותיות ט' - י").

ב פפרשה הזאת נאמר: "ששתי ימים תאכל מצות וכולם השביעי

א. בפרשת השביעי יש דבר יפה מאד. כתוב: "כל צפור טהרה תאכלו" (דברים י"ד, א'). ואיך נדע אם היא טהרה או לא טהרה? הפסוק לא אמר איך לדעת. כתוב רק שישמה של עופות שאסורים באכילה, "הנשר והעזנה", והרעה ואת האיה והדיה למינה" (שם פסוקים י"ב-ג'). וכו' וכו'. אבל המשנה (חולין דף ט"ו ע"א) נתנה בהם סימנים, כל מי שיש לו אצבע יתרה, ויש לו זפק [פרס שהאכל נקצץ שם. רש"י (דף י"ו)]. ונקרבנו נקלה, ואינו דורס, זה טהור. מה זה אצבע יתרה? יש בזה פרושים. טיש מי שאמר אצבע יתרה הפונה שיש לתרגול (למשל) אצבע שהיא לא משתמשת בה בכלל, סתם נמצאת, יתרה. ועוד דבר, יש בו זפק [האפגניזם אומרים שפק נאמנו אומרים זפק, אי אפשר לדעת, ואין הוכחה ברורה לכאן או לכאן]. ונקרבנו נקלה - הקרבן של העוף, אפשר לקלף אותו ביד או בפסיו. ויש עוד סימן שהוא קשה יותר מכלם - שאינו דורס. יש עופות שהם דורסים. והגמרא (בחולין דף ט"ב ע"ב. ע"ש ברש"י) מביאה שפעם היה "תרגולתא דאגמא" שהיו חושבים שהיא לא דורסת, והתברר שהיא דורסת. אז היא אסורה וטמאה, ואסור לאכל אותה. זה הסימנים.

ב. באו חכמים האחרונים ואמרו: זה כתוב בפסוק, זה חידוש שראיתי בספר משפיל לודו של רבי דוד עידאן זצ"ל שהגיע אלינו בשנת תשנ"א [לפני ששים וששת שנה], וזה מה שכתב שם (חלק ב' מערכת הסמ"ד אות א'): "שמעתי מידי נפשי הרה"ג שד"ר המצוי רבי כלפון משה הפהו נרו"י פי הרב הא"ו זלה"ה נתן סימן לזה, כל צפור טהרה תאכלו, ראשי תבות של צפור המה אותיות השניות של הסימנים. והם אצבע, זפק, דורס, קרבן (האותיות השניות של הסימנים של המשנה הם ד"י, פ"ה, ו"ו, ר"ש). ואני בעלני (זה המחבר [רבי דוד] אומר) נראה לי למתק הרמוז והסימן הזה, שלכאורה

הלכה נאמנה

חי פכת את זה? אולי התלמיד שלו העורך הוסיף את זה מידעתו [שהרי בפ"ו איש חי הרב אסר לגעת בבגדיו קדום הנטילה]. אבל מרן הרב עובדיה השיב על דבריו (שר"ת יביע אומר חלק ה' חלק או"ח סי' א' אות ו', וכן בהליכות עולם חלק א' עמוד ל"ג, ובחלק ח' עמוד ש"כ"א): **תלמידו** [העורך הרב פ"ו ציון חזון] **היה נאמן לרבו, והיה מספר לנו על פ"ו איש חי ורועד כלו**, וכי הוא יכניס דברים בשמו? לא יתכן כדבר הזה, וזה דבר נכון שלא צריך לתחמיר בזה. לכן אם אדם גר בבית מחמם ימסר שיש לו יום אחד קר, ילבוש גרבים, אבל אם קר לו והוא ילבוש גרבים, יכול לסמך על "עוד יוסף חי" ובבבקר ילבוש גרבים לפני נטילת ידים. (גליון 168 הערה 10).

הבן איש חי (ש"א פרשת תולדות אות ו') כתב שאסור ללבש בבבקר שום בגד עד שיטל ידים של שחרית, ובספרו **דוד יוסף חי** (פרשת תולדות אות י', ראה שם) תור בו וכתב שרוח רעה שלפני הנטילה לא שונה על הגרבים, ואדם שפוגע קר בחתך יכול ללבש גרבים כי לא שונה עליהם רוח רעה, ואם לא כן איך אנו נוטלים ידים מהפלי? והרי שרתה רוח רעה גם על הפלי, וכי בכל יום צריך להביא כלי חדש? והוא הוכיח שרוח רעה שונה רק על אכלים ומשקים בלבד, ולא על בגדים וכלים בכלל. אבל ספר עוד יוסף חי נדפס אחרי פטירת הבן איש חי, ובא הרב יצחק נסים [הראשון לציון] (שר"ת יין הטוב סימן י"א), וכתב: מי אמר שהבן איש

למען תספר

"שהכל נהיה בדברו"

היתה פעם קבוצה של לוחמים שקלם חלונים [שעדיין לא יזכו להתקרב לתורה]. והנה פתאום בא טנק של המצריים והתנפל עליהם. המפקד אמר: רבותי, יש בכם משהו שיוצא איזו גרבה או תפלה או פסוק? איזה דבר שאולי יציל אותנו? אחד אמר אני יודע משהו. בילדותי הייתי הולך לסבא, והיה מביא לי ספרה ואומר לי תגיד: ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שהכל נהיה בדברו, וזה מה שאני יודע, אמרו לו: תגיד! אמר להם: תגידו אחרי. הוא אמר מלה והם חזרו אחרי, ברוך, ברוך, אתה, אתה, ה', ה' וכו'. ירו טיל על הטנק והטנק התפוצץ. בא טנק אחר, אמרו לו תגיד עוד פעם... ברוך אתה ה'... ויכה לטוב-ארבע פעמים הטנקים חזרו אחורנית. אמרו, מה זה? איזה כל? יש לכן אדם הזה? בסך הכל הוא ברוך גרבה לבטלה! אבל הוא אמר אותה בתם לב ובאמונה פשוטה. בזכות האמונה הפשוטה זה עזר. ואני אמרת רמו "שהכל נהיה בדברו", כל' (50) בגימטריא 'טיל' - שהטיל נהיה בדברו... הטיל הזה יש בו סגירתא דשמיא. אדם ילמד שכל מקום שלא יהיה, יתפלל ויתחנן והקדוש ברוך הוא יעזר לו וימלא כל משאלות לבו לטובה. וינזה לגאלה שלמה במהרה בימינו, אמן ואמן. (גליון 274 אות י"ח).

חיזה

12842 מי יודע?

חשובה לחידה נמצאת בעלון הנוכחי.